

Skorowidz

A

{abstract}, ograniczenie 84, 87
 agregacja 86
 aktor 120–121
 alt, operator 78
 analizowanie wymagań 47
 architektura wyprowadzana z modelu (MDA) 24
 artefakt 117
   różnice między wersjami UML-a 175
 «**artifact**», słowo kluczowe 117
 asercja 67
   klasy pochodne 68
 asocjacja 54–56
   dwukierunkowa 60–61
   jednokierunkowa 60
   kwalifikowana 92
   niezmiennosc a zamrozenie 173
 atrybuty 54–56
   jednokrotne 57
   klasy 85
   opcjonalne 57
   wielokrotne 57
   wymagane 57

B

{bag}, ograniczenie 57
 „banda czworga” 46
 Beck, Kent 82
 «**bind**», słowo kluczowe 99
 biznesowe przypadki użycia systemu 124
 Booch, Grady 27

C

CASE (Computer-Aided Software Engineering)
   narzędzia 23
 cechy pochodne 87
 chaos wymagań 42
 chroniony zasięg widoczności 100
 Coad, Peter 27
 Cockburn, Alistair 125
{complete}, ograniczenie 172
 «**component**», słowo kluczowe 154
 «**concurrent**», słowo kluczowe 146
 CORBA (Common Object Request Broker Architecture) 22
 «**create**», słowo kluczowe 164
 Cunningham, Ward 81–82
 cykl etapowy tworzenia oprogramowania 39
 cząsteczki danych 79

czynność

  rozwiniecie 146
   różnice między wersjami UML-a 175
   wewnętrzna 130

D

decyzja 138
 dekompozycja czynności 140
 «**delete**», słowo kluczowe 164
 diagramy 26
   czasowe 31
   czynności 31
   klas 31
   klasyfikacja 30–32
   komponentów 31, 154
   komunikacji 31
   maszyn stanów 31
   obiektów 31
   pakietów 31
   przeglądu interakcji 31
   przypadków użycia systemu 31
   różnice między wersjami UML-a 175
   sekwencji 31
   struktur złożonych 31
   wdrożenia 31
 diagramy czasowe 31
   podstawy 165
   stosowanie 166
 diagramy czynności 31
   decyzja 138
   dekompozycja czynności 140
   używanie na etapie analizy wymagań 47
   krawędzie 144
   partycje 141–142
   podstawy 138–140
   przekształcenia 145
   rozgałzenie 138
   rozwiniecie 146
   różnice między wersjami UML-a 174–176
   scalenie 138
   sieci Petriego 149
   specyfikacja złączenia 147
   stosowanie 149
   sygnały 143–144
   wątki 144
   wtyki 145
   zakończenie wątku 147
   złączenia 138
   żetony 144
 diagramy interakcji
   karty CRC 81–82
   komunikaty synchroniczne
     i asynchroniczne 80

- pętle i instrukcje warunkowe 76–80
    - podstawy 72–75
    - uczestnicy 72–76
    - związek z diagramami sekwencji 72–75
  - diagramy klas 29, 31, 36
    - a diagramy obiektów 104
    - agregacja i zawieranie 86
    - cechy pochodne 87
    - klasa abstrakcyjna 87–90
    - klasa aktywna 100
    - klasy asocjacyjne 95–98
    - klasyfikacja 93
    - klasyfikacja wielokrotna i dynamiczna 94
    - komentarze 64
    - komunikaty 101
    - korzystanie na etapie analizy wymagań 47
    - korzystanie na etapie projektowania 48
    - korzystanie na etapie tworzenia dokumentacji 49
    - obiekt dostępny przez referencję 91–92
    - obiekt dostępny przez wartość 91–92
    - operacje 61–62
    - operacje i atrybuty statyczne 85
    - reguły stosowania ograniczeń 66
    - różnice między wersjami UML-a 176
    - słowa kluczowe 65, 84
    - stosowanie 68
    - szablony (klasy parametryzowalne) 98–99
    - uogólnienie 63, 93
    - uwagi 64
    - zależności 64–66
    - zasięg widoczności 100
    - zobowiązania 85
  - diagramy komponentów 31
    - podstawy 154
    - zastosowanie 156
  - diagramy komunikacji 31
    - podstawy 162
    - zastosowanie 164
  - diagramy maszyn stanów 31
    - czynności wewnętrzne 129
    - implementowanie 133–135
    - korzystanie na etapie analizowania wymagań 47
    - korzystanie na etapie projektowania 48
    - podstawy 128–129
    - przejście 128, 131
    - różnice między wersjami UML-a 176
    - stan czynności ciągłej 130
    - stan wyszukiwania 130
    - stany współbieżne 132
    - stany złożone 131
    - stosowanie 135
    - wstępny pseudostan 128
    - zachowany pseudostan 132
  - diagramy obiektów 31, 104
    - zastosowanie 105
  - diagramy pakietów 31
    - korzystanie na etapie projektowania 48
    - korzystanie na etapie tworzenia dokumentacji 49
    - podstawy 108–109
    - różnice między wersjami UML-a 175
    - w pełni kwalifikowana określona nazwa 108
    - zastosowanie 113
  - diagramy przeglądu interakcji 31
    - podstawy 164
    - stosowanie 164
  - diagramy przypadków użycia systemu 31
    - podstawy 123
  - diagramy sekwencji 31, 36
    - dla współdziałania 158
    - karty CRC 81–82
    - komunikaty synchroniczne i asynchroniczne 80
    - korzystanie na etapie projektowania 48
    - pętle i instrukcje warunkowe 76–80
    - podstawy 72–75
    - powroty 173
    - różnice między wersjami UML-a 176
    - sterowanie rozproszone 74–76
    - sterowanie scentralizowane 74–76
    - stosowanie 80–82
    - uczestnicy 72–76
    - związek z diagramami interakcji 72–75
  - diagramy stanów; zobacz diagramy maszyn stanów
  - diagramy struktur złożonych 31
    - podstawy 152
    - zastosowanie 153
  - diagramy wdrożenia 31
    - artefakty 117
    - korzystanie na etapie projektowania 48
    - węzeł środowiska wykonawczego 116
    - węzeł urządzenia 116
    - zastosowanie 117
  - diagramy współdziałania; zobacz diagramy komunikacji
  - do/**, przedrostek w stanach czynności ciągłych 130
  - dokumentacja 49
  - DSDM (Dynamic Systems Development Method) 43
- ## E
- element związany 98
  - «enumeration», słowo kluczowe 100
  - etapowe tworzenie oprogramowania; zobacz iteracyjny proces tworzenia oprogramowania
  - Extreme Programming (XP) 43

F

fasady 108
 FDD (Feature Driven Development) 43
 {frozen}, ograniczenie 91, 173

G

«global», słowo kluczowe 66, 111, 163
 główny obiekt 64

I

implementowanie czynności
 metody 140–141
 podczynności 140–141
 implementowanie diagramu stanów
 przejścia między stanami 133
 tabela stanów 133–135
 wzorzec klasy stanów 134–135
 zagnieżdżona instrukcja **switch** 133
 «**instantiate**», słowo kluczowe 93
 instrukcje warunkowe 76–80
 integracja ciągła 41
 «**interface**», słowo kluczowe 84
 interfejs 84
 a klasa abstrakcyjna 87–90
 rozdzielony 113
 iteracja 39
 ramy czasowe 40
 retrospekcja 46
 znacznik 78
 iteracyjny proces tworzenia oprogramowania
 38–41

J

Jacobson, Ivar 27, 125
 jednokrotne atrybuty 57
 język programowania
 Eiffel 67
 UML jako 24–26
 w architekturze wprowadzanej z modelu
 24
 języki modelowania graficznego 22

K

karty CRC 81–82
 kaskadowy proces tworzenia oprogramowania
 38–41
 klasa
 abstrakcyjna 87–90
 aktywna 100
 asocjacyjna 95–98
 atrybuty 85
 element związany 98
 implementacja 172

klasyfikacja statyczna a dynamiczna 95, 172
 parametryzowalna (szablon) 98–99
 pochodna 68
 prezentacji 64
 zobacz także właściwości klasy
 zobowiązania 85

klasyfikacja 93

a uogólnienie 93
 dynamiczna 95
 klasy implementacyjne 172
 pojedyncza 94
 statyczna 95
 typy danych 172
 wielokrotna 94

komentarze w diagramach klas 64

kompilator modeli 25

komunikat

asynchroniczny 80
 synchroniczny 80
 w diagramach klas 101
 wykryty 73

konstrukcja oprogramowania kontraktowego 67

krawędzie 144

krotność cechy 57

kwerenda 62

L

lekkie procesy tworzenia oprogramowania 43,
 51
 Crystal 43
 Dynamic Systems Development Method
 (DSDM) 43
 Extreme Programming (XP) 43
 Feature Driven Development (FDD) 43
 Scrum 43

«**local**», słowo kluczowe 66, 163, 176

Loomis, Mary 28

loop, operator 78

M

magazyn danych 25
 {**mandatory**}, ograniczenie 172
 Manifest lekkiego tworzenia oprogramowania
 43, 51
 MDA (Model Driven Architecture) 24
 Mellor, Steve 25, 27
 metamodel
 definicja 29
 różnice między wersjami UML-a 175
 metoda zunifikowana, dokumentacja 28
 Meyer, Bertrand 67
 model
 konkretnej platformy (PSM) 25
 niezależny od platformy (PIM) 24
 modyfikator 62

N

narzędzia

CASE (Computer-Aided Software Engineering) 23, 28

kompleksowe 23

punktowe 24

neg, operator 78

niezmienniki 68

w konstrukcji oprogramowania
kontraktowego 67

{**nonunique**}, ograniczenie 57

notacja

definicja 29

lizakowa 89–90

pięciokowo-lapkowa 89

O

obiekt

dostępny przez referencję 91–92

dostępny przez wartość 91–92

zastępczy 45

OCL (Object Constraint Language) 66

Odell, Jim 27–28

odtworzenie wsteczne

UML jako język programowania 24

UML jako projekt 22, 27

UML jako szkic 22

ograniczenia

{**abstract**} 84, 87

{**bag**} 57

{**complete**} 172

{**frozen**} 91, 173

{**mandatory**} 172

{**nonunique**} 57

{**ordered**} 57

{**query**} 62

{**readOnly**} 55, 91

{**unique**} 57

{**unordered**} 57

reguły stosowania 66

OMG (Object Management Group) 24, 28

wersje UML-a 170

opcjonalne atrybuty 57

operacje 61–62

statyczne w klasach 85

operatory 77–78

opt, operator 78

{**ordered**}, ograniczenie 57

P

pakietowy zasięg widoczności 100

pakiety

aspekty 111

definicja 108

implementowanie 111

przestrzeń nazw 108

w pełni kwalifikowana nazwa 108

zależności 109–111

par, operator 78

«**parameter**», słowo kluczowe 66, 163, 176

partycje 141–142

perspektywa

pojęciowa 26

programistyczna 26

pętle 76–80

pierwowiec 25

PIM (Platform Independent Model) 24

planowanie

adaptacyjne 41

predykcyjne 41

podklasa 63

podstawianie 63

podtyp 63

poprawnie sformułowany UML 34

poziomy przypadków użycia systemu 124

problem utożsamienia nazw 92

proces tworzenia oprogramowania

dobieranie do projektu 44–46

metody programowania ekstremalnego 41

RUP (Rational Unified Process) 43

styl iteracyjny 38–41

styl kaskadowy 38–41

zobacz także tworzenie oprogramowania

proces warunkowy

decyzja i scalenie 138

profil 84

różnice między wersjami UML-a 175

programowanie ekstremalne, techniki 41

programowanie obiektowe, przesunięcie

paradygmatu 75

projekt, UML jako

odtworzenie wsteczne 22, 27

tworzenie wyprzedzające 22, 27

projektowanie 48

obiektywne 22

prywatny zasięg widoczności 100

przejście 128, 131

przekształcenia 145

przestrzeń nazw 108

przesunięcie paradygmatu na techniki

obiektywne 75

przypadki tworzenia oprogramowania 44

przypadki użycia systemu 120

aktor 120–121

biznesowe 124

główny scenariusz sukcesu 121–123

gwarancja 122

korzystanie na etapie analizowania

wymagań 47

opisy funkcjonalności 124

poziom latawca 124

poziom morza 124

poziom ryby 124

- rozszerzenia 121–123
- różnice między wersjami UML-a 173
- scenariusz 120
- stosowanie 125
- systemowe 124
- warunek wstępny 122
- wyzwalacz 122
- zawieranie 121, 123–124
- przrostowe tworzenie oprogramowania;
  - zobacz iteracyjny proces tworzenia oprogramowania
- pseudokomunikat 78
- PSM (Platform Specific Model) 25
- publiczny zasięg widoczności 100

Q

- {**query**}, ograniczenie 62

R

- ramki interakcji
  - operatory 77–78
  - pętle i instrukcje warunkowe 76–78
- ramy czasowe w iteracjach 40
- {**readOnly**}, ograniczenie 55, 91
- ref**, operator 78
- refaktoryzacja 41
- region**, operator 78
- reguły w UML
  - opisowe 33
  - przepisowe 33
- relacja
  - czasowa 97
  - przechodnia 66
- retrospekcja
  - iteracji 46
  - projektu 47
- rola; zobacz aktor
- rozproszone sterowanie diagramami sekwencji
  - 74–76
- rozwidlenie 138–139
  - różnice między wersjami UML-a 174
- rozwinienia 146
- Rumbaugh, Jim 27, 86, 153
- RUP (Rational Unified Process)
  - fazy 44
  - przypadki tworzenia oprogramowania 43

S

- scalenie 138
- scenariusz 120
- scentralizowane sterowanie diagramami
  - sekwencji 74–76
- Scrum 43
- sd**, operator 78
- Shlaer, Sally 27

- sieci Petriego 149
- słowa kluczowe 65, 84
- słowniki; zobacz asocjacja kwalifikowana
- Smalltalk 25
- specyfikacja
  - złączenia 147
- specyfikacja
  - instancji 105
- stan czynności ciągłej 130
- standardy
  - Common Object Request Broker Architecture (CORBA) 22
  - dopuszczalny UML 33
  - niedopuszczalny UML 33
- stany
  - współbieżne 132
  - złożone 131
- «**struct**», słowo kluczowe 92
- struktury złożone 152
  - zastosowanie 153
- strzałki nawigowalności 60
- sygnały 143–144
  - czasowe 143
- systemowe przypadki użycia systemu 124
- szkic, UML jako
  - odtworzenie wsteczne 22
  - tworzenie wyprzedzające 22

T

- tabela stanów 133–135
- tablice asocjacyjne; zobacz asocjacja kwalifikowana
- techniki programowania ekstremalnego 41
  - integracja ciągła 41
  - refaktoryzacja 41
  - zautomatyzowane testy regresji 41
- «**temporal**», słowo kluczowe 97–98
- tory; zobacz partycje
- tworzenie oprogramowania
  - cykl etapowy 39
  - procesy lekkie 43
  - wybieranie procesu 50
  - zobacz także proces tworzenia oprogramowania
- tworzenie wyprzedzające
  - UML jako język programowania 24
  - UML jako projekt 22, 27
  - UML jako szkic 22
- typy danych 92
  - klasy implementacyjne 172
  - klasyfikacja wielokrotna i dynamiczna 172

U

- uczestnicy diagramu
  - interakcji 72–76
  - sekwencji 72–76

UML jako język programowania 27
 odtwarzanie wsteczne 22–24
 tworzenie wyprzedzające 22–24
 w architekturze wyprowadzanej z modelu 24

UML jako projekt
 odtwarzanie wsteczne 22, 27
 tworzenie wyprzedzające 22, 27

UML jako szkic
 odtwarzanie wsteczne 22, 27
 tworzenie wyprzedzające 22, 27

{unique}, ograniczenie 57
{unordered}, ograniczenie 57
 uogólnienie 54–55, 63, 93
 a klasyfikacja 93
 różnice między wersjami UML-a 173

uwagi 64
 użycie
 konwencjonalne 33
 normatywne 33
 standardowe 33

V

«**value**», słowo kluczowe 92

W

warunek 78
 warunki końcowe w konstrukcji
 oprogramowania kontraktowego 67
 warunki początkowe w konstrukcji
 oprogramowania kontraktowego 67
 węzeł 144
 zakończenie 147
 wersje projektu 39
 wersje UML-a
 od wersji 0.8 do 2.0 170
 przejście od wersji 1.x do 2.0 175–177
 różnice między wersją 1.0 a 1.1 172–173
 różnice między wersją 1.2 a 1.3
 173–175
 różnice między wersją 1.3 a 1.4 175
 różnice między wersją 1.4 a 1.5 175

węzeł 116
 początkowy 138–139
 środowiska wykonawczego 116
 urządzenia 116

wielokrotne atrybuty 57
 Wirfs-Brock, Rebecca 27
 właściwości klasy 55–56
 asocjacja 54–56, 173
 asocjacja dwukierunkowa 60–61
 asocjacja jednokierunkowa 60
 asocjacja kwalifikowana 92

atrybuty 54–56
 interpretowanie cech w kodzie
 programistycznym 57–59
 krotność 57
 ograniczenie **{readOnly}** 91
 uogólnienie 63
 zamrożenie 91
 zobacz także klasa

współdziałania
 diagram sekwencji 158
 role 158
 stosowanie 160

wstępny pseudostan 128
 wtyki 145
 wykonywalny UML 25
 wyliczenia 100
 wymagane atrybuty 57
 wzorce
 definicja 45
 klasy stanów 133–135
 użycie 160

Z

zachowany pseudostan 132
 zagnieżdżona instrukcja **switch** 133
 zakończenie wątku 147
 zależności 64–66
 różnice między wersjami UML-a 173
 słowa kluczowe 65
 w pakietach 109–111

zasada
 acyklicznych zależności 110
 stabilnych abstrakcji 111
 stabilnych zależności 111
 wspólnego domknięcia 109
 wspólnego powtórnego użycia 109

zasięg widoczności
 chroniony 100
 pakietowy 100
 prywatny 100
 publiczny 100

zautomatyzowane testy regresji 41
 zawieranie 86
 różnice między wersjami UML-a 172

zbiór uogólnień 94
 połączenie 138
 różnice między wersjami UML-a 174

znaczenia UML-a 34
 znacznik iteracji 78
 zobowiązania klasy 85

Ż

żetony 144